

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи: **Наталія МИХАЛЬЧЕНКО**
28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОВІТНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

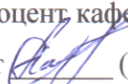
ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

2024 – 2025 навчальний рік

Розробник: Каленюк Світлана Олександрівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Світлана КАЛЕНЮК)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол №1 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри (Лілія РУСКУЛІС)

«26» серпня 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультипрезентація одного з напрямів лінгвістики	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	
Загальна кількість годин – 180		<i>Семестр</i>	
		7-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 ; самостійної роботи студента – 6	Ступінь бакалавра	20 год	.
		<i>Практичні</i>	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		40 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		120 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова викладання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60 год. аудиторні заняття, 120 год. – самостійна робота (30% ~ 70 %).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: ознайомити студентів із основними мовознавчими концепціями, домінуючими лінгвістичними теоріями та новітніми напрямками у вивченні певних філологічних процесів і явищ з огляду на сучасний парадигмальний простір гуманітарного знання; вивчення сучасних методик філологічного аналізу для виявлення проблемних питань сучасного мовознавства.

Завдання курсу: удосконалити практичну та теоретичну підготовку магістрантів за рахунок надання необхідного мінімуму теоретичних знань про основні напрями досліджень у площині сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства, зокрема у таких галузях лінгвістики як комунікативна, когнітивна та зіставна лінгвістика, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови; сприяти набуттю умінь самостійного аналітичного опрацювання та обґрунтування конкретних проблем галузі; сформувати професійно-педагогічні навички та вміння, які необхідні магістрантам для їхньої майбутньої наукової роботи; сприяти систематизації, закріпленню та розширенню теоретичних знань освітнього рівня магістра щодо організації науково-дослідницької діяльності, розширити наукову парадигму дослідження мовних явищ магістрантів за рахунок вивчення новітніх здобутків вітчизняних та зарубіжних лінгвістів; збагатити лексичний запас студентів новими термінами з фахової підготовки та розвивати навички використання системи основних понять і термінів сучасного мовознавства; виокремити найбільш вагомі та найбільш поширені парадигми досліджень мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі, ознайомити з оригінальними методологією та методиками аналізу, а також специфічними дослідницькими векторами наукового пошуку, як-от: розвивати вміння і навички всебічного аналізу художнього тексту в руслі когнітивного підходу до семантики мовних одиниць.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із нормами й канонами сучасного мовного дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Новітні напрями сучасної лінгвістики» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методологія та організація наукових досліджень», «Історія лінгвістичних вчень», «Загальне мовознавство», «Історія мови», «Стилістика української мови», «Сучасна українська літературна мова», «Методика навчання фахових дисциплін».

Навчальна дисципліна складається з 6-и кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Сформувані уявлення про спеціальність і кваліфікацію філолога, особливості організації освітнього процесу в контексті модернізації української школи і входження у загальноєвропейський освітній простір.

ПРН 6. Здійснювати пошук, інтерпретацію та синтез наукової інформації, отриманої з різних джерел із дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРН 7. Демонструвати розуміння професійних завдань у сфері психології, оцінювати непередбачувані проблеми в професійній діяльності й обдумувати вибір шляхів їх вирішення.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальні:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до виконання навчально- й науково-дослідницьких завдань фахового спрямування.

ЗК 8. Здатність бути відповідальним, ініціативним; працювати в команді, розподіляти функції у виконанні спільної діяльності.

ЗК 9. Здатність розробляти й застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній та науковій діяльності.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність аналізувати процес практичної підготовки фахівця у ЗВО; адаптувати систему наукових знань у професійну діяльність і в площину освітнього компонента.

ФК 7. Здатність аналізувати дослідження про природу психічного та особистості як носія цього психічного; формувати уявлення про закономірності, етапи, умови й критерії успішного протікання психічних процесів.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретична основа мовознавчих досліджень.

Тема 1. Мова – явище соціальне (суспільне). Багатопланова природа мови. Ізоморфізм мовної системи. Суміжні (інтердисциплінарні) з лінгвістикою галузі наукових знань. Наука як система уявлень про світ. Парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці.

Кредит 2. Мова, етнос, суспільство.

Тема 2. Етнолінгвістика. Антропологічна лінгвістика (етнолінгвістика). «Довідник» Франца Боасома. Менталітет. Національний характер. Лінгвокультурологія. Мова і національний менталітет. Лінгвокультурологічний підхід до мови. Лінгвокультурологія як галузь мовознавства. Напрями дослідження лінгвокультурологічного концепту.

Гендер і мова. Гендерна лінгвістика. Мовний сексизм.

Напрями досліджень у площині зіставного мовознавства.

Теоцентрична теолінгвістика та лінгвістичний антропоцентризм. Аксіологічна лінгвістика.

Тема 3. Мова в аспекті її соціальної диференціації. Соціологічний напрям у мовознавстві. Соціолінгвістика: витоки, об'єкт, предмет, становлення.

Напрями сучасних соціолінгвістичних досліджень. Методи соціолінгвістики як синтез лінгвістичних та соціологічних процедур. Соціолінгвістичні проблеми мовознавства. Проблема соціальної диференціації мови. Форми існування, соціальні різновиди мов і форми міксації мов. Літературна мова, народно-розмовна мова, діалект, койне, жаргон, сленг, арго, піджин, креол. Проблема мовної ситуації. Мовні контакти. Диглосія і білінгвізм. Інтерференція та її напрями. Інтеркаляція. Проблема мовної норми та варіативності.

Основні соціальні статуси мови: національна мова, державна мова, мова міжнародного та міжнародного спілкування. Поняття про штучні мови.

Тема 4. Мовна ситуація та національно-мовна політика.

Мовна політика. Політична лінгвістика. Мова як засіб боротьби за політичну владу й маніпуляції суспільною свідомістю. Риторичне мистецтво політиків.

Корпоральна лінгвістика.

Кредит 3. Мислення та мова.

Тема 5. Нанолінгвістичні напрями: лінгвосенсорика, емотіологія, нейролінгвістика. Психолінгвістика як наука і її місце серед наук про людину. Психолінгвістика і нейролінгвістика. Психологія мови. Історія виникнення і розвитку психолінгвістики. Теоретичні та методологічні питання психолінгвістики. Проблеми психолінгвістики. Слово та міф. Мовна система та мовна діяльність. Сприйняття мови. Проблема свідомості. Мислення та мова. Лінгвістичні процеси і пізнання. Асоціативні ймовірності у різних мовних (мовленневих) контекстах. Розвиток мови у дітей.

Кредит 4. Мова і закон

Тема 6. Юридична лінгвістика

Тема 7. Лінгвістична експертологія.

Кредит 5. Мовна комунікація.

Тема 8. Комунікативна лінгвістика. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Поняття про паралінгвістику та паракінесику. Основи мовної комунікації. Базові поняття мовної комунікації. Поняття «комунікація». Моделі комунікації. Компоненти комунікації. Природа і форми комунікації. Комунікативна діяльність. Вербальні компоненти спілкування. Форми мовної комунікації. Комунікативний акт та його ознаки. Інтернет-дискурс:

структурна специфіка та конститутивні ознаки. Медіалінгвістика. Інтернет-дискурс: структурна специфіка та конститутивні ознаки. Медіалінгвістика.

Кредит 6. Функціональна лінгвістика.

Тема 9. Лінгвосеміотика. Типи знаків. Специфіка мови як знакової системи. Семіот. Будова слова. Семантичний Трикутник Огдена-Річардса. Закон семант. Відкритість словесного знака.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		Л	П	лаб	Інд	Ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретична основа мовознавчих досліджень</i>						
Тема 1. Мова – явище соціальне (суспільне).	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
<i>Кредит 2. Мова, етнос, суспільство</i>						
Тема 2. Етнолінгвістика. Гендерна лінгвістика. Теолінгвістика.	12	2	6			4
Тема 3. Мова в аспекті її соціальної диференціації.	6		2			4
Тема 4. Мовна ситуація та національно-мовна політика.	12	2	4			6
Усього:	30	4	12			14
<i>Кредит 3. Мислення та мова</i>						
Тема 5. Нанолінгвістичні напрями: лінгвосенсорика, емотіологія, нейролінгвістика. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.	30	8	8			14
Усього:	30	8	8			14
<i>Кредит 4. Мова і закон</i>						
Тема 6. Юридична лінгвістика	16	2	4			10
Тема 7. Лінгвістична експертологія	14		4			10
Усього:	30	2	8			20
<i>Кредит 5. Мовна комунікація</i>						
Тема 8. Комунікативна лінгвістика. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Поняття про паралінгвістику та паракінесику. Основи мовної комунікації. Інтернет-дискурс: структурна специфіка та конститутивні ознаки. Медіалінгвістика.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
<i>Кредит 6. Функціональна лінгвістика</i>						
Тема 9. Лінгвосеміотика. Типи знаків. Специфіка мови як знакової системи. Семіот. Будова слова. Семант. Трикутник Огдена-Річардса. Закон семант. Відкритість словесного знака.	30	2	4			24
Усього:	30	2	4			24
Усього годин:	180	20	40			120

4. Теми лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретична основа мовознавчих досліджень</i>		
1	Тема 1. Мова – явище соціальне (суспільне). Багатопланова природа та функції мови. Наука як система уявлень про світ. Наука як сфера людської діяльності.	2
<i>Кредит 2. Мова, етнос, суспільство</i>		
2	Тема 2. Етнолінгвістика. Гендерна лінгвістика. Теолінгвістика.	2
3	Тема 3. Мова в аспекті її соціальної диференціації. Соціологічний напрям у мовознавстві. Соціолінгвістика.	
4	Тема 4. Мовна ситуація та національно-мовна політика	2
<i>Кредит 3. Мислення та мова</i>		
5	Тема 5. Нанолінгвістичні напрями: лінгвосенсорика, емотіологія, нейролінгвістика. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.	8
<i>Кредит 4. Мова і закон</i>		
6	Тема 6. Юридична лінгвістика	2
<i>Кредит 5. Мовна комунікація</i>		
7	Тема 8. Комунікативна лінгвістика. Вербальні та невербальні засоби комунікації.	2
<i>Кредит 6. Функціональна лінгвістика</i>		
8	Тема 9. Лінгвосеміотика. Типи знаків. Специфіка мови як знакової системи.	2
		Усього: 20

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретична основа мовознавчих досліджень</i>		
1	Тема 1. Мова – явище соціальне (суспільне). Багатопланова природа та функції мови. Наука як система уявлень про світ. Наука як сфера людської діяльності.	4
<i>Кредит 2. Мова, етнос, суспільство</i>		
2	Тема 2. Етнолінгвістика. Гендерна лінгвістика. Теолінгвістика	6
3	Тема 3. Мова в аспекті її соціальної диференціації. Соціологічний напрям у мовознавстві. Соціолінгвістика.	2
4	Тема 4. Мовна ситуація та національно-мовна політика	4
<i>Кредит 3. Мислення та мова</i>		
5	Тема 5. Нанолінгвістичні напрями: лінгвосенсорика, емотіологія, нейролінгвістика. Психолінгвістика. Когнітивна лінгвістика.	8
<i>Кредит 4. Мова і закон</i>		
6	Тема 6. Юридична лінгвістика	4
7	Тема 7. Лінгвістична експертологія	4
<i>Кредит 5. Мовна комунікація</i>		
8	Тема 8. Комунікативна лінгвістика. Вербальні та невербальні засоби комунікації.	4
<i>Кредит 6. Функціональна лінгвістика</i>		
9	Тема 9. Лінгвосеміотика. Типи знаків. Специфіка мови як знакової системи.	4
		Усього: 40

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретична основа мовознавчих досліджень</i>		
1	Тема 1. Підготувати опорний конспект із тем; дати письмові відповіді на запитання до блоку самостійної роботи. Підібрати бібліографію до кредиту 1.	24
<i>Кредит 2. Мова, етнос, суспільство</i>		
2	Тема 2. Підготувати презентацію до тем «Гендерна лінгвістика», «Теолінгвістика».	7
3	Тема 3, 4. Скласти тези до теми «Мова в аспекті соціальної диференціації»; підготувати реферати. Укласти словничок термінів до кредиту 2.	7
<i>Кредит 3. Мислення та мова</i>		
4	Тема 5. Законспектувати статтю (Холод О. М. Особливості розвитку психолінгвістики під час її становлення (1954-2004). <i>Психолінгвістика в Україні</i> : зб. наук. робіт та аналітичний огляд подій, публікацій, зустрічей, що пройшли на теренах України у 2006 р. і які пов'язані з психолінгвістикою / [гол. ред. О. М. Холод]. Кривий Ріг : ОНЮА, 2007. С. 19–29.); підготувати презентацію із нейролінгвістики. Написати реферат із психолінгвістики.	14
<i>Кредит 4. Мова і закон</i>		
5	Тема 6, 7. Законспектувати (Баранник Д. Х. Мова нормативно-правових актів і система функціональних стилів літературної мови. <i>Право і лінгвістика. У двох частинах. Частина 2.</i> Сімферополь, 2003. с. 115. 2. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія. К., 2004. С. 9).	20
<i>Кредит 5. Мовна комунікація</i>		
6	Тема 8. Підготувати презентацію «Невербальні засоби комунікації».	24
<i>Кредит 6. Функціональна лінгвістика</i>		
7	Тема 9. Підготувати реферат на тему «Специфіка мови як знакової системи». Підібрати бібліографію до кредиту 6.	24
Усього:		120

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання: підготовка та захист доповіді з висвітленням проблем одного з новітніх напрямів дослідження у сучасній лінгвістиці.

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів критично користуватися науковою літературою, виокремлювати головні аспекти, глибоко осмислювати певні питання, мотивувати правильність або помилковість окремих теоретичних положень, робити теоретичні узагальнення, чітко, логічно, послідовно викладати весь матеріал, удосконалювати навички володіння українським науковим стилем. Враховуючи специфіку навчального курсу, це написання інформативного реферату (письмового викладення змісту), опрацювання монографії за одним із напрямів лінгвістичного (темою наукового дослідження).

Підбір монографій для реферування здійснюється самим студентом.

Монографія повинна бути присвячена вирішенню проблем, що формують сферу інтересів одного з напрямків досліджень.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА СКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	Залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів із різних мов світу.

Студенту виставляється дуже добре, якщо у відповіді магістранта містяться незначні неточності, але при цьому відповідь є повною, змістовною і логічно побудованою.

Студенту виставляється добре, у тих випадках, коли студент дав досить чітке та повне визначення аналізованого об'єкта, логічно і послідовно розкривав суть поняття, але не подав ілюстративного матеріалу.

Студенту виставляється достатньо, якщо магістр не подав правильної відповіді на більшість із основних чи додаткових питань, не знав термінологічної системи дисципліни, а також якщо відповідь була нелогічною.

Студенту виставляється мінімальний задовільно за присутність на семінарському занятті, проте він не довиконав теоретичні завдання, самостійні завдання та індивідуальну роботу.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів: структура роботи: стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, чіткий порядок викладу інформації; орфоепічна та орфографічна грамотність; оптимальний добір графічних зображень (схеми, таблиці, діаграми, тощо); відповідність змісту доповіді, презентації їх назві.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 300 до 600 балів (за 6 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 6 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота									КР	Накопичувальні бали/Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100	600/100
50	50	50	50	50	50	50	50	100		

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу.

Проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2009. 376 с.
3. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. К. : Академія, 2008. 240 с.
4. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: навч. посіб. К. : Вища шк., 1991. 231 с.
5. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Київський університет, 2011. 223 с.
6. Ковбасюк Л. А., Романова Н. В. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: Навч.-метод. посіб. для магістрів заочної форми навчання. Спеціальність: 8.010103. ПМСО. Мова та література (німецька). Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
7. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: «Академія», 1999. 288 с.
8. Лінгвокультурологія як інтегрована галузь мовознавства : науководопоміжний бібліографічний покажчик / упоряд. і бібліогр. ред. О. А. Дікунова ; за ред. Г. М. Віняр / Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету». Кривий Ріг, 2017. 38 с.
9. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики: аналітичний огляд : навч. посібник. К. : Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
12. Українська мова : [енциклопедія] / [редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. [2-ге вид., випр. і доп.]. К. : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Допоміжна

13. Баденкова В. Вербалізація концепту «колодець» в українських та німецьких казках. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Вип. 116. С. 413–417.

14. Баденкова В. Інтерпретація концепту БОГ у поетичному ідіолекті Дмитра Кременя. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки* : зб. наук. пр. ; [за ред. О. С. Філатової]. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. Листопад. Вип. 2 (18). С. 18–24.

15. Баденкова В. Концепти «чоловік» і «жінка» в сучасній українській прозі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»* : зб. наук. пр. Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. Вип. VII. С. 238–241.
16. Баденкова В. М. Лексичні засоби вербалізації концептосфери сакрального в поетичному ідіостилі Д. Кременя. *Ідіостиль автора-творця: мовно-літературна парадигма* : монографія / за ред. О. С. Філатової. Миколаїв : Миколаїв : ФОП Швець В. М., 2018. С. 94–121.
17. Баденкова В., Макарова Н. Інтерпретація образу землі в ідіостилі Дмитра Кременя. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. : Філологічні науки* : зб. наук. пр. ; [за ред. О. С. Філатової]. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. Травень. Вип. 1 (17). С. 27–33.
18. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології : навч. посіб. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
19. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики. К. : Академія, 2011. 304 с.
20. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики: Монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 281 с.
21. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
22. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. К. : Академія, 2008. 240 с.
23. Белехова Л. І. Словесний поетичний образ у когнітивній парадигмі: огляд робіт американських лінгвістів. *Філол. студії: Наук. часопис Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки*. Луцьк: Волинський академ. дім «Планета», 2001. №2. С. 24–31.
24. Б'ялик, В. Д. Лексичний квантор як конституент мовної картини світу. *Актуальні проблеми романо-германської філології в Україні та Болонський процес* : матеріали Міжнар. наук. конференції, 24–25 листопада 2004 р. / М-во освіти і науки України, Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; редкол. О. Д. Огуй [та ін.]. Чернівці : Рута, 2004. С. 21–22.
25. Голобородько К. Ю. Когнітивна лінгвістика: дослідницький інструментарій та моделювання концептосфери митця. *Наук. вісник Херсонського держ. ун-ту. Сер.: «Лінгвістика»*: Зб. наук. пр. Херсон : Вид-во ХДУ, 2006. Вип. IV. С. 295–300.
26. Голубовська І. О. Вчення М. Я. Марра про мову як віртуальна реальність. *Мовні і концептуальні картини світу*, 2015. С. 124–131.
27. Голубовська І. О. Вчення академіка М. Марра у сучасному загальнонауковому та лінгвістичному аспектах. *Людина. Комп'ютер. Комунікація* : збірник наукових праць / Національний університет «Львівська політехніка», Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій, Кафедра прикладної лінгвістики. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 32–35.
28. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Київський університет, 2011. 223 с.
29. Голубовська І. О. Мова соціальних мереж як новітній лінгвістичний феномен. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. Вип. 55. С. 49–56.
30. Голубовська І. О., Орлова Т. В. Політичний дискурс як інструмент маніпулювання свідомістю електорату (на матеріалі інавгураційної промови Дональда Трампа 20 січня 2017 р.). *STUDIA LINGUISTICA* 11, 2017. С. 9–28.
31. Голубовська І. О. Політичний дискурс як інструмент конструювання гіперреальності. *Класичні мови у контексті антропологічних підходів у мовознавчій науці*, 2016. С. 291.
32. Голянич М. І. Внутрішня форма слова і дискурс : Монографія. Івано-Франківськ, 2007. 296 с.
33. Гудзь Н. О. Інтернет-дискурс: структурна специфіка та конститутивні ознаки. *Наукові записки. Серія: Філологічна*. 2013. Випуск 35. Острог : Видавництво Національний університет «Острозька Академія». С. 79–81.

34. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации. Харьков : Штрих, 2001. 384 с.
35. Єрмоленко С. Я. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор. К. : Либідь, 2001. 223 с.
36. Жайворонок В. В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. № 32. 2002. С. 51–53.
37. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Довіра, 2007. 262 с.
38. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії : [монографія]. 2. вид., випр. і доп. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2007. 219 с.
39. Загнітко А. Мовна ситуація. соціолінгвістичний портрет: структурно- і функційно-типологічні вияви. URL : <http://litmisto.org.ua/?p=9459>
40. Іваненко С. М., Карпусь А. К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих закладів освіти). К. : КНЛУ, 1998. 175 с.
41. Каленюк С. О. Мовні ресурси крізь призму проблеми консолідації українського соціуму. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць*, укладачі : І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. Вип. 63. С. 90–93 (252 с.).
42. Каленюк С. О. Роль семіотичних кодів у продукуванні семантичної гетерогенності повісті Т. Прохаська «Довкола озера». *«Лінгвістичні студії / Linguistic Studies» : зб. наук. праць*. Донецький національний університет імені Василя Стуса; гол. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2017. Вип. 33. 184. (С. 98–102).
43. Каленюк С. О. Лексико-семантична класифікація релігіогем у художньому дискурсі Ганни Король. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки*. Вип. 44. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. С. 106–110.
44. Каленюк С. О., Савчук Л. О. The Concept of «Time in Ukrainian and German Linguistic Worldviews». *Записки з українського мовознавства*. Вип. 27. *Зб. наук. праць / Головний ред. Ж. В. Краснобаєва-Чорна*. Одеса : «Полипринт», 2020. 308 с. (С. 210–220)
45. Каленюк С. О., Воронюк К. Р. Місце пропріальної лексики в художньому дискурсі Уласа Самчука. *Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика»*, 2020. № 80. Том I. 352 с. (С. 214–220).
46. Каленюк С. О., Воронюк К. О. Лінгвокультурологічна тектоніка концепту «Війна» (на матеріалі роману С. О. ТАЛАН «Оголений нерв»). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія» № 46. Том I. Збірник наукових праць*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 215 с (С. 153–158).
47. Каленюк С. О., Воронюк К. О. Лінгвокультурологічна тектоніка концепту «Війна» (на матеріалі роману С. О. ТАЛАН «Оголений нерв»). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія» № 46. Том I. Збірник наукових праць*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 215 с (С. 153–158).
48. Калетнік А. А. Теоретичні засади аналізу неології в неокласичному тексті. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. К. : ВПЦ «Київський університет», 2006. Вип. XII. С. 27–34.
49. Кісь Р. Глобальне – національне – локальне (соціальна антропологія культурного простору). Львів : Літопис, 2005. 298 с.
50. Куць О. М. Мовна політика в державотворчих процесах України : навч. посіб. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2004. 275 с.
51. Концепти і концептосистеми: динамічні виміри [Текст] : колект. монографія / [І. О. Голубовська та ін. ; за ред. І. О. Голубовської, Л. В. Клименко] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Логос, 2017. 177, [1] с.

52. Лисицька О. Концепт «злочин» та його репрезентація в наївній картині світу (на матеріалі української мови). *Південний архів (філологічні науки)*. Херсон. 2018. №74. С. 44–50. URL : http://pa.stateuniversity.ks.ua/archive/74_2018/35.pdf

53. Леута О. Сучасна парадигма лінгвістики – проблеми й перспективи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство)*. Випуск 4'2012 10–15.

54. Левченко О. Лінгвокультурологія та її термінна система. *Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ.» 2003. № 490. С. 105–113.*

55. Мартінек С. В. Український асоціативний словник : У 2 т. / С. В. Мартінек. [2-е вид., стереотип.]. Л. : ПАІС. Т. 2 : Від стимулу до реакції / В. о. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. 2008. 468 с.

56. Масенко Л. Т. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. К. : Вид. дім КМ «Академія», 2004. 163 с.

57. Мовознавство: науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та українського мовно-інформаційного фонду НАН України. Режим доступу : www.movoznavstvo.org.ua/

58. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. К., 2005. 315 с.

59. Олікова М. О. Словник соціолінгвістичних та етнолінгвістичних термінів = A Dictionary of Sociolinguistic and Ethnolinguistic Terms / М. О. Олікова, А. А. Семенюк, О. М. Тарнавська ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. 364 с. укр. – англ.

60. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації. Львів : ПАІС, 2006. 120 с.

61. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс : монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 464 с.

62. Потапенко С. І. Мовна особистість у просторі медійного дискурсу (досвід лінгвокогнітивного аналізу). К. : Вид. Центр КНЛУ, 2004. 360 с.

63. Радзієвська Т. В. Сучасний український есеїстичний текст та його складники (на матеріалі публікацій Євгена Сверстюка). *Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика* [Текст] : матеріали доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Черкаси, 18-19 жовтня 2018 р. Вип. 4 / М-во освіти і науки України, Київський нац. лінгвіст. ун-т, Черкаський нац. ун-т. Київ : Гордієнко Є. І., 2018. С. 129–133.

64. Рудик І. М. Культурна специфіка невербального коду в міжкультурній комунікації. *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2005. №23. С. 101–103.

65. Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови : етимологічний та етнолінгвістичний аспекти : [монографія]. Сімферополь : Доля, 2013. 600 с.

66. Селіванова О. Проблема форм фіксації мов у соціолінгвістиці. *Мова і суспільство*. 2011. Вип. 2. С. 7–18.

67. Семенов О. М. Етнолінгвістична культура вчителя : навч. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 188 с.

68. Сухорольська С. М., Федоренко О. І. Методи лінгвістичних досліджень : навч. посіб. Львів : Інтелект-захід, 2009. 348 с.

69. Сюта Г. М. Термін цитата як одиниця сучасної рецептивної стилістики: новітній статус, кваліфікативні ознаки, диференційні опозиції. *Термінологічний вісник: Збірник наукових праць* / Відп. ред. В. Л. Іващенко. К. : Інститут української мови НАНУ, 2015. Вип. 3(1). С. 165–173.

70. Трубенко І. А. Концептуальна метафора і концептуальна метонімія: зіставний аспект. *Проблеми зіставної семантики: Зб. наук. ст.* К. : Видав. центр КНЛУ, 2007. Вип. 7. С. 4–43.

71. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. К., 2001.

72. Холод О. М. Особливості розвитку психолінгвістики під час її становлення (1954–2004). *Психолінгвістика в Україні* : зб. наук. робіт та аналітичний огляд подій, публікацій,

зустрічей, що пройшли на теренах України у 2006 р. і які пов'язані з психолінгвістикою / [гол. ред. О. М. Холод]. Кривий Ріг : ОНЮА, 2007. С. 19–29.

73. Цегельська М. В. Мовні аспекти толерантності (до постановки проблеми). Проблеми зіставної семантики: Зб. наук. ст. К. : Видав. центр КНЛУ, 2007. Випуск 8. С. 101–108.

74. Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньо-структурні процеси / відп. ред. С. Я. Єрмоленко. К. : ППВФ, 2009. 239 с.

75. Черниш О. Сутнісні характеристики понять «медіадискурс» та «медіатекст» у сучасній медіалінгвістиці. *Наукові записки. Серія : «Філологічні науки» (мовознавство) : матеріали VII Міжнар. науково-практ. конференції [«Мови і світ: дослідження та викладання»], (Кіровоград, 28–29 березня, 2013 р.)*. Кіровоград : Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, 2013. С. 309–313.

76. Чугу С. Вивчення взаємодії мови і культури в контексті зміни наукових парадигм // *Наук. вісник Херсон. держ. ун-ту. Серія «Лінгвістика»*: Зб. наук. пр. Херсон: Вид-во ХДУ, 2005. Випуск 2. С. 38 – 40.

77. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика : навч. посіб. для студентів факультету української філології / за ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.

78. Шарманова Н. М. Етнолінгвістичні студії як засіб формування соціокультурної компетенції майбутнього словесника. *Рідна школа*. 2010. № 7–8. С. 61–65.

79. Шевченко Л. І. Горизонтами модерної лінгвістики [Текст] : [вибр. ст.] / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології ; [редкол.: Г. Ф. Семенюк (голова) та ін. ; уклад. : Д. В. Дергач., Д. Ю. Сизонов]. К. : Київський університет, 2014. 317 с.

80. Шуляк С. А. Лексика українських замовлянь. *Термінологічний вісник: Збірник наукових праць* / Відп. ред. В. Л. Іващенко. К. : Інститут української мови НАНУ, 2015. Вип. 3(1). С. 173–179.

81. Янова О.А. Номінативно-комунікативний аспект позначення усмішки як компонента невербальної поведінки (на матеріалі сучасної англійської мови): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 / Київ. нац. лінгв. ун-т. К., 2002. 19 с.

82. XX-XXI століття: жанрово-стильові й лінгвістичні метаморфози в українській мові та літературі [Текст] / проф. Олег Тищенко [та ін.]; гол. ред.: проф. Алла Архангельська. Оломоуць : Ун-т ім. Ф. Палацького в Оломоуці, 2016. 550 с.

83. Bolten J. *Interkulturelle Kommunikation. Texte und Übungen zum interkulturellen Handeln*. Sternenfels: Wiissenschaft und Praktik, 2003. 396 S.

84. Dirven R. Metonymy and metaphor: Different mental strategies of conceptualisation. // *Metaphor and Metonymy in comparison and contrast*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter. P. 75-111.

85. Heringer H. J. *Interkulturelle Kommunikation*. Basel: Francke, 2004. 240 s.

86. Lakoff G. *The contemporary theory of metaphor. Metapher and Thought*. Cambridge (Mass.): Cambridge University Press, 1993. P. 202–251.

87. Kaleniuk S., Koch N. V. PSYCHOLINGUISTIC POTENTIAL OF POLITICAL CONCEPTS OF THE ELECTION CAMPAIGN (on the example of the slogan-motto «Army. Language. Faith».) *Psycholinguistics*. Vol 30 № 2 (2021) <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-2>

Електронні ресурси

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови. К. : Вища шк., 1991. 231 с. URL : <http://uareferats.com/index.php/book/details/231>.

2. Ботвина Н. Культурно-етичні та законодавчі проблеми використання української мови як державної. URL : <http://litmisto.org.ua/?p=8333>

3. «Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн». У словнику представлено активну лексику української літературної мови, терміни, номенклатурні та складноскорочені слова, слова історичного фонду. URL : <http://www.slovyk.net>

4. Дистрибутивний аналіз. Методика безпосередніх складників. Трансформаційний аналіз – методи лінгвістичних досліджень. URL : <http://www.bestreferat.ru/referat-163373.html>

5. Косович О. В. Лексичні інновації в сучасній теорії неології URL : http://www.dikoepole.org/numbers_journal.php?id_txt=142

6. Лінгвокультурологія як інтегрована галузь мовознавства : науководопоміжний бібліографічний показчик / упоряд. і бібліогр. ред. О. А. Дікунова ; за ред. Г. М. Віняр / Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету». Кривий Ріг, 2017. 38 с. URL :

<http://elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream/0564/1315/8/%D0%9B%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

7. Ніколаєнко І. В. Міжкультурна комунікація і мова. URL : http://www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm

8. Основи наукових досліджень: Конспект. Упорядник: д.т.н., проф. Ігор Миколайович Пістунов. Дніпропетровськ, 2007. URL : www.library.dgtu.donetsk.ua/bibl.../osnnaukdosldnepr.pdf

9. Синергетика і освіта : монографія / За ред. В. Г. Кременя [Електронний ресурс]. К. : Інститут обдарованої дитини, 2014. 348 с. URL : http://lib.iitta.gov.ua/106585/1/Kremen_Synergetyka%20i%20osvita_5.11.14.pdf

10. Ставицька Л. О. Актуальні проблеми сучасної української гендерної лінгвістики URL : <http://www.linguistics.kiev.ua/1.html>

11. Українська мова. Енциклопедія [Електронний ресурс]. К., 2000. URL : <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>.

12. Шинкаренко Т. «Комфортна дистанція», щира усмішка і – о'кей? *Віче*. URL :: <http://www.viche.info/index.php?action=archive&id=133>

13. Інформаційні ресурси

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. Кількість: 34.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2009. 376 с. Кількість: 15.
3. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. К. : Академія, 2008. 240 с. Кількість: 7.
4. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. К. : ВЦ «Академія», 2011. 240 с. Кількість: 9.
5. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: навч. посібник. К. : Вища шк., 1991. 231 с. Кількість: 94.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. К. : «Академія», 1999. 288 с. Кількість: 102.
7. Білецький А. О. Про мову й мовознавство : навч. посібн. для студентів філол. спец. вищ. навч. закладів. К. : АртЕк, 1997. 224 с. Кількість: 10.
8. Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Центр навч. літ-ри, 2004. 212 с. Кількість прим. у бібл. МНУ: 3.
9. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень [Текст] : Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. К. : Кондор, 2009. 206 с. Кількість: 8.
10. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. К. : ЦНЛ, 2003. 116 с. Кількість: 1.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с. Кількість прим. у бібл. МНУ та на каф.: 2.
12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. Кількість прим. у бібл. МНУ та на каф.: 4.
13. Українська мова : [енциклопедія] / [редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. [2-ге вид., випр. і доп.]. К. : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. Кількість прим. у бібл. МНУ: 4.: 5.